

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 24.5.2011
COM(2011) 290 τελικό

2011/0138 (COD)

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου περί καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

1. ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 62 παράγραφος 2 στοιχείο β) περίπτωση i) της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο έχει εγκρίνει τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001¹ του Συμβουλίου περί του καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων των κρατών μελών (ο αποκαλούμενος αρνητικός κατάλογος) και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (ο αποκαλούμενος θετικός κατάλογος). Το άρθρο 61 της συνθήκης ΕΚ ανέφερε τους εν λόγω καταλόγους μεταξύ των συνοδευτικών μέτρων που συνδέονται άμεσα με την ελεύθερη μετακίνηση των ατόμων σε έναν χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης.

Ωστόσο, ο κανονισμός έχει τροποποιηθεί οκτώ φορές από την έγκρισή του². Όλες οι πρόσφατες τροποποιήσεις του κανονισμού εστίαζαν στην αναθεώρηση του θετικού και του αρνητικού καταλόγου θεωρήσεων που είναι προσαρτημένοι στον κανονισμό, ενώ πιο πρόσφατα είχαν ως αντικείμενο τη μεταφορά της Ταϊβάν στο θετικό κατάλογο, καθώς και το αποτέλεσμα των διαλόγων για την ελευθέρωση του καθεστώτος θεωρήσεων που οδήγησαν στη μεταφορά των δύο τελευταίων χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, την Αλβανία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, στον θετικό κατάλογο.

Τα τελευταία χρόνια, προέκυψε η ανάγκη για περαιτέρω τροποποιήσεις τεχνικής φύσεως και για τροποποιήσεις στο κυρίως κείμενο του κανονισμού, λ.χ. ενίσχυση της ασφάλειας δικαίου με την πρόβλεψη κανόνων για συγκεκριμένες καταστάσεις που δεν καλύπτονταν ακόμη από τον κανονισμό και προσαρμογή κάποιων ορισμών λόγω πρόσφατων αλλαγών που έχουν επιφερθεί από παράγωγο δίκαιο, επί παραδείγματι με την έγκριση του κώδικα θεωρήσεων (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Συμβουλίου)³.

Επιπλέον, δέκα χρόνια μετά την ενσωμάτωση του κερκτημένου Σένγκεν στο πλαίσιο της ΕΕ και την καθιέρωση μιας κοινής πολιτικής στον τομέα των θεωρήσεων, σύμφωνα με το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ, είναι αναγκαίο να υπάρξει πρόοδος προς την περαιτέρω εναρμόνιση της κοινής πολιτικής της ΕΕ για τις θεωρήσεις σχετικά με ορισμένες κατηγορίες που αναφέρονται στο άρθρο 4 του κανονισμού και που έως σήμερα αποτελούσαν αντικείμενο μονομερών αποφάσεων έκαστου κράτους μέλους.

Τέλος, υπό το φως των αποτελεσμάτων της έναρξης ισχύος της συνθήκης της Λισαβόνας, απαιτούνται περαιτέρω τροποποιήσεις, όπως η θέσπιση ρήτρας διασφάλισης και η τροποποίηση του μηχανισμού αμοιβαιότητας.

¹ ΕΕ L 81 της 21.3.2001, σ. 1.

² Κανονισμοί (ΕΚ) αριθ. 2414/2001 της 7ης Δεκεμβρίου 2001 (ΕΕ L 327 της 12.12.2001, σ. 1), (ΕΚ) αριθ. 453/2003 της 6ης Μαρτίου 2003 (ΕΕ L 69 της 13.3.2003, σ. 10), (ΕΚ) αριθ. 851/2005 της 2ας Ιουνίου 2005 (ΕΕ L 141 της 4.6.2005, σ. 3), (ΕΚ) αριθ. 1791/2006 της 20ής Νοεμβρίου 2006 (ΕΕ L 363 της 20.12.2006, σ. 1), (ΕΚ) αριθ. 1932/2006 της 21ης Δεκεμβρίου 2006 (ΕΕ L 405 της 30.12.2006, σ. 23), (ΕΚ) αριθ. 1244/2009 της 30ής Νοεμβρίου 2009 (ΕΕ L 336 της 18.12.2009, σ. 1), (ΕΚ) αριθ. 1091/2010 της 24ης Νοεμβρίου 2010 (ΕΕ L 329 της 14.12.2010, σ. 1) και (ΕΚ) αριθ. 1211/2010 της 15ης Δεκεμβρίου 2010 (ΕΕ L 339 της 22.12.2010, σ. 9)

³ ΕΕ L 243 της 15.9.2009, σ. 1.

1.1. Σύνοψη της προτεινόμενης δράσης

Η παρούσα τροποποίηση του κανονισμού αποσκοπεί:

- στην πρόβλεψη ρήτρας διασφάλισης της θεώρησης που θα επιτρέπει την ταχεία, προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τρίτη χώρα του θετικού καταλόγου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, όπου απαιτείται άμεση αντίδραση για την επίλυση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν τα κράτη μέλη·
- στην τροποποίηση ορισμένων διατάξεων, λ.χ. του μηχανισμού αμοιβαιότητας, ούτως ώστε να επιτευχθεί η πλήρης συμμόρφωσή τους με τις αντίστοιχες διατάξεις της ΣΛΕΕ·
- στη διασφάλιση της συμμόρφωσης προς τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων)⁴ που εφαρμόζεται από την 5η Απριλίου 2010, προβλέποντας λ.χ. κατάλληλους ορισμούς αναφορικά με τη βραχεία διαμονή και τη θεώρηση·
- στη διασφάλιση ότι, σύμφωνα με το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ, ο κανονισμός καθορίζει αναλυτικά εάν ένας υπήκοος τρίτης χώρας πρέπει να υπόκειται στην υποχρέωση θεώρησης ή να απαλλάσσεται από αυτή και συνεπώς να παρέχεται ασφάλεια δικαίου, με τη συμπλήρωση των κανόνων που ισχύουν για τους πρόσφυγες και τους απάτριδες ούτως ώστε να διευκρινίζεται το ισχύον καθεστώς θεώρησης για τους κατοίκους Ηνωμένου Βασιλείου ή Ιρλανδίας·
- στην επίτευξη προόδου προς την πλήρη εναρμόνιση της κοινής πολιτικής θεωρήσεων με την παροχή νέων, περισσότερο εναρμονισμένων κανόνων όσον αφορά την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή από αυτή που ισχύει για ορισμένες κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών·
- στην πρόβλεψη σαφών κανόνων αναφορικά με την υποχρέωση/απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για κατόχους αδειών διέλευσης και διαφόρων διαβατηρίων που εκδίδονται από ορισμένους φορείς που υπόκεινται μεν στο διεθνές δίκαιο, δεν πληρούν όμως τις προϋποθέσεις που χαρακτηρίζουν τους διεθνείς διακυβερνητικούς οργανισμούς·
- στη θέσπιση νέων διατάξεων όσον αφορά τις υποχρεώσεις ορισμένων κρατών μελών οι οποίες απορρέουν από προγενέστερες συμφωνίες της ΕΕ/διεθνείς συμφωνίες που συνεπάγονται παρεκκλίσεις από την κοινή πολιτική θεωρήσεων.

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

2.1. Καθιέρωση ρήτρας διασφάλισης των θεωρήσεων προκειμένου να αναστέλλεται η ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων

Το Συμβούλιο ΔΕΥ της 8ης Νοεμβρίου 2010 θέσπισε απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για την Αλβανία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη, παρά τη διστακτικότητα ορισμένων κρατών μελών λόγω της ραγδαίας αύξησης των αιτήσεων για χορήγηση ασύλου που παρατηρήθηκε σε ορισμένα κράτη μέλη μετά την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων σε ορισμένες χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Για να καθυστερήσει τις εν λόγω

⁴ ΕΕ L 243 της 15.9.2009, σ. 1.

ανησυχίες, η Επιτροπή εξέδωσε δήλωση με στόχο να ενισχύσει επειγόντως το μηχανισμό παρακολούθησης μετά την ελευθέρωση του καθεστώτος των θεωρήσεων σε όλες τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων που επωφελήθηκαν από την εν λόγω ελευθέρωση, και συγκεκριμένα δήλωσε ότι *σε περίπτωση αιφνίδιας εισόδου υπηκόων μίας ή περισσότερων τρίτων χωρών, περιλαμβανομένων υπηκόων των Δυτικών Βαλκανίων, σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, η Επιτροπή μπορεί να προτείνει τη λήψη από το Συμβούλιο προσωρινών μέτρων προς όφελος του ή των οικείων κρατών μελών, σύμφωνα με το άρθρο 78 της Συνθήκης, καθώς και την αναστολή της ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων.*

Σε συνέχεια της δήλωσης της Επιτροπής, στα τέλη Δεκεμβρίου του 2010 δύο κράτη μέλη υπέβαλαν έγγραφο (αριθ. 18212/10 VISA 311 COMIX 842), με το οποίο πρότειναν την προσθήκη ρήτρας διασφάλισης στον κανονισμό 539/2001, βάσει της οποίας η Επιτροπή θα έχει την εξουσία να αποφασίζει σχετικά με την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης, σύμφωνα με διαδικασία επιτροπολογίας, εφόσον συντρέχουν συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Μια ρήτρα διασφάλισης θα μπορούσε επίσης να συμβάλλει στη μελλοντική διαφύλαξη της αρτιότητας των διαδικασιών ελευθέρωσης του καθεστώτος των θεωρήσεων, καθώς και στη διασφάλιση της αξιοπιστίας έναντι του κοινού.

Επίσης, τα κράτη μέλη παρείχαν γενικά στήριξη στην πρόταση αυτή στη SCIFA. Τα κράτη μέλη συμφώνησαν ότι μια τέτοια ρήτρα διασφάλισης θα παράσχει ένα γενικό πλαίσιο για το μέλλον, χωρίς να σχετίζεται με συγκεκριμένες τρίτες χώρες.

Η ρήτρα θα μπορούσε να είναι συμπληρωματική, πλην όμως ξεχωριστή από τη ρήτρα διασφάλισης που προβλέπεται στο άρθρο 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Θα πρέπει να εφαρμόζεται αποκλειστικά ως προσωρινό μέτρο σε σαφώς καθορισμένες επείγουσες καταστάσεις.

Στη ρήτρα διασφάλισης θα πρέπει να δηλώνεται με σαφήνεια ότι πρόκειται για αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης μόνο για σύντομο χρονικό διάστημα, λόγω έκτακτης ανάγκης, και βάσει σαφώς καθορισμένων και περιγεγραμμένων κριτηρίων. Η ρήτρα μπορεί να ενεργοποιείται μόνο σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης, ήτοι σε περίπτωση ξαφνικής μεταβολής μιας κατάστασης, λ.χ. εάν οι σχετικοί δείκτες αυξηθούν ξαφνικά εντός σύντομου χρονικού διαστήματος, και εάν απαιτείται έκτακτη παρέμβαση στο θέμα των «θεωρήσεων» προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι δυσκολίες από τα επηρεαζόμενα κράτη μέλη, και εφόσον τα μέτρα που θα βασίζονται στο άρθρο 78 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ δεν συνιστούν κατάλληλη ή επαρκή αντιμετώπιση.

Προκειμένου να υπάρχει δυνατότητα άμεσης αντίδρασης στις ανωτέρω συνθήκες, θα μπορεί να εκδοθεί στο πλαίσιο επιτροπολογίας απόφαση σχετικά με την προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011⁵: με τη μεταβίβαση εκτελεστικών εξουσιών στην Επιτροπή, βάσει του άρθρου 291 της ΣΛΕΕ.

Ακόμη και αν οι συνθήκες ενεργοποίησης της ρήτρας διασφάλισης διευκρινίζονται με σαφήνεια, η Επιτροπή θα πρέπει να αξιολογεί την κατάσταση και δεν θα πρέπει να απορρέουν αυτοματισμοί από τις κοινοποιήσεις των κρατών μελών. Κατά την αξιολόγηση της καταλληλότητας του μέτρου αναστολής της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης

⁵ EE L 55 της 28.2.2011, σ. 13.

για μια τρίτη χώρα, η Επιτροπή θα λαμβάνει υπόψη τον αριθμό των κρατών μελών που πλήττονται από την αιφνίδια εμφάνιση οιασδήποτε από τις καταστάσεις που αναφέρονται στην παρούσα πρόταση καθώς και τον συνολικό αντίκτυπο στη μεταναστευτική κατάσταση στους κόλπους της ΕΕ.

Σύμφωνα με τους κανόνες επιτροπολογίας που περιλαμβάνονται στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011, στο πλαίσιο της διαδικασίας εξέτασης, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο παραλαμβάνουν, ταυτόχρονα με τα μέλη της επιτροπής, την πρόταση για λήψη απόφασης από την Επιτροπή σχετικά με την αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για μία ή περισσότερες τρίτες χώρες συνοδευόμενη από συναφή έγγραφα, λ.χ. πιθανές εκθέσεις της FRONTEX και της EASO καθώς και τις αρχικές κοινοποιήσεις των κρατών μελών..

Η εφαρμογή της διαδικασίας εξέτασης φαίνεται προσηκόνουσα για την αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης. Η επιτροπή διατυπώνει τη γνώμη της με ειδική πλειοψηφία. Οι ψήφοι των μελών σταθμίζονται όπως ορίζεται στη σχετική διάταξη της συνθήκης (άρθρο 238 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ). Εφόσον η γνώμη της επιτροπής είναι θετική, η Επιτροπή εκδίδει την εκτελεστική πράξη. Εάν η γνώμη της επιτροπής είναι αρνητική, η Επιτροπή δεν εγκρίνει την εκτελεστική πράξη.

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο έχουν δικαίωμα εμπεριστατωμένου ελέγχου ούτως ώστε να διασφαλίζουν ότι η Επιτροπή δεν υπερβαίνει την εκτελεστική εξουσία της σύμφωνα με το άρθρο 11 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

Επιπλέον, για λόγους διαφάνειας, η Επιτροπή θα μπορούσε να προβεί σε ανταλλαγή απόψεων με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο κατόπιν αιτήματος του τελευταίου, μετά από πρόταση για προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για μία ή περισσότερες τρίτες χώρες.

Πριν από τη λήξη της περιόδου προσωρινής αναστολής, η Επιτροπή θα αποστέλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο η οποία θα συνοδεύεται, εφόσον κρίνεται αρμόζον, από πρόταση τροποποίησης του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001, σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, προκειμένου να μεταφερθεί η τρίτη χώρα στον αρνητικό κατάλογο θεωρήσεων. Σε τέτοια περίπτωση, το μέτρο αναστολής μπορεί να παραταθεί με νέα απόφαση εφαρμογής η οποία εγκρίνεται με διαδικασία επιτροπολογίας και για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους εννέα μήνες, ώστε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να έχουν στη διάθεσή τους επαρκή χρόνο για να απορρίψουν ή να εγκρίνουν την πρόταση τροποποίησης των καταλόγων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001.

2.2. Τροποποίηση του μηχανισμού αμοιβαιότητας

Κατά τη διάρκεια μιας διαδικασίας κωδικοποίησης σχετικά με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001, η συμβουλευτική ομάδα νομικών εμπειρογνομόνων της Επιτροπής, του Συμβουλίου και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου εξέτασαν τη δευτερεύουσα νομική βάση που ορίζει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 851/2005⁶. Το άρθρο 1 παράγραφος 4 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001, όπως τροποποιήθηκε, αναφέρει τα εξής: «Εντός 90 ημερών από τη δημοσίευση της γνωστοποίησης η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεων με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, υποβάλει έκθεση στο Συμβούλιο. Η έκθεση μπορεί να

⁶ ΕΕ L 141 της 4.6.2005, σ. 3.

συνοδεύεται από πρόταση που να προβλέπει την προσωρινή επαναφορά της υποχρέωσης θεώρησης έναντι των υπηκόων της οικείας τρίτης χώρας. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να υποβάλλει την πρόταση αυτή κατόπιν διαβουλεύσεων με το Συμβούλιο σχετικά με την πρότασή της. *Το Συμβούλιο αποφαινεται επί της προτάσεως εντός τριών μηνών με ειδική πλειοψηφία.*»

Η συμβουλευτική ομάδα των νομικών υπηρεσιών θεώρησε ότι η προαναφερθείσα διάταξη αποτελεί δευτερεύουσα νομική βάση η οποία δεν είναι εμφανώς περιττή και, ως εκ τούτου, χρήζει επανεξέτασης υπό το φως της απόφασης του Δικαστηρίου της 6ης Μαΐου 2008 στην υπόθεση C-133/06 προκειμένου είτε να διαγραφεί είτε να τροποποιηθεί.

Σε έναν χώρο όπου εφαρμόζεται η διαδικασία της συναπόφασης, δεν είναι νομικά εφικτό να προβλέπεται σε παράγωγο δίκαιο μια απλοποιημένη διαδικασία η οποία επιτρέπει στο Συμβούλιο να αποφασίζει σχετικά με απόφαση της Επιτροπής, χωρίς να υπάρχει καμία παρέμβαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Συνεπώς, η προαναφερθείσα διάταξη διατηρείται αλλά τροποποιείται αφενός, με την πρόβλεψη ότι η έκθεση θα πρέπει επίσης να απευθύνεται στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και, αφετέρου, με την προσθήκη της συναπόφασης του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου.

Η διαδικασία κωδικοποίησης πρόκειται να συνεχιστεί και θα ολοκληρωθεί όταν εγκριθεί η παρούσα τροποποίηση.

Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να αναφερθεί ότι ένα κράτος μέλος έχει υποβάλλει πρόταση για *τροποποίηση του παρόντος μηχανισμού αμοιβαιότητας* ούτως ώστε να καταστεί περισσότερο αποτελεσματικός. Σύμφωνα με την πρόταση αυτή, η Επιτροπή θα είναι υποχρεωμένη να υποβάλει πρόταση, εντός πολύ σύντομου χρονικού διαστήματος, σχετικά με την προσωρινή επαναφορά της υποχρέωσης θεώρησης για υπηκόους τρίτης χώρας, η οποία δεν καταργεί την υποχρέωση θεώρησης εντός μέγιστης προθεσμίας 12 μηνών από την εισαγωγή της για ένα κράτος μέλος.

Πρέπει να επισημανθεί ότι μια τέτοια τροποποίηση του μηχανισμού αμοιβαιότητας θα παραβίαζε το αποκλειστικό δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής και δεν θα οδηγούσε απαραίτητα στην έγκριση του προτεινόμενου μέτρου αντίποινων.

Ο αρχικός μηχανισμός αμοιβαιότητας του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 ήδη περιείχε κάποιον αυτοματισμό: η κοινοποίηση περιπτώσεων μη αμοιβαιότητας δεν ήταν υποχρεωτική· το οικείο κράτος μέλος ήταν ελεύθερο να αποφασίσει σχετικά με την κοινοποίηση. Εάν όμως γινόταν κοινοποίηση, τότε τα κράτη μέλη ήταν υποχρεωμένα να επιβάλουν την υποχρέωση θεώρησης για υπηκόους της συγκεκριμένης τρίτης χώρας προσωρινά και αυτόματα, 30 ημέρες μετά τις κοινοποιήσεις, εκτός εάν το Συμβούλιο αποφάσιζε άλλως.

Ο εν λόγω αυτοματισμός θεωρήθηκε το αδύναμο σημείο του αρχικού μηχανισμού αμοιβαιότητας και, συνεπώς, εγκαταλείφθηκε το 2005 ως αντιπαραγωγικός. Δεν υπάρχει λόγος να πιστεύει κανείς ότι θα είναι περισσότερο αποτελεσματικός τώρα.

Ο υφιστάμενος μηχανισμός αμοιβαιότητας, όπως τροποποιήθηκε το 2005, θεωρείται συνολικά αποτελεσματικός, ενώ οι περιπτώσεις μη αμοιβαιότητας έχουν περιοριστεί σημαντικά. Οι λοιπές καταστάσεις μη αμοιβαιότητας είναι κυρίως υποθέσεις στις οποίες τρίτες χώρες θεωρούν ότι κάποια κράτη μέλη δεν ικανοποιούν τα αντικειμενικά κριτήρια για

την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης, τα οποία καθορίζονται από τις εν λόγω τρίτες χώρες στην εθνική νομοθεσία τους.

Παρόλο που η χρήση της διαδικασίας επιτροπολογίας προβλέπεται κατά την εφαρμογή της ρήτρας διασφάλισης σε επείγουσες καταστάσεις που χαρακτηρίζονται από σαφώς καθορισμένες προϋποθέσεις (βλ. σημείο 2.3 παραπάνω), σε περίπτωση εισαγωγής του μέτρου αντίστοιχων επαναφοράς της υποχρέωσης θεώρησης έναντι τρίτης χώρας σε περίπτωση μη αμοιβαιότητας, θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη η συνολική εξωτερική πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την εν λόγω τρίτη χώρα, χωρίς κανέναν αυτοματισμό, καθώς και η αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ. Θα πρέπει να πραγματοποιείται πολιτική αξιολόγηση της καταλληλότητας ενός τέτοιου μέτρου.

Τα περισσότερα κράτη μέλη τάχθηκαν κατά της «αυτόματης» (εκ νέου) επιβολής της υποχρέωσης θεώρησης για υπηκόους τρίτων χωρών λόγω των πολιτικών επιπτώσεων που έχει και, αντ' αυτής, υποστήριξαν μια εξατομικευμένη προσέγγιση και την εφαρμογή προσωρινών μέτρων σε άλλους τομείς.

2.3. Ορισμός της θεώρησης και της βραχείας διαμονής χωρίς θεώρηση

Η παρούσα πρόταση ευθυγραμμίζει τον ορισμό της «θεώρησης» με τον ορισμό που χρησιμοποιείται στον κώδικα θεώρησης. Αντίστοιχα, η θεώρηση συνιστά άδεια διέλευσης από ή προβλεπόμενης διαμονής στην επικράτεια των κρατών μελών που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες ανά εξαμήνη περίοδο από την ημερομηνία της πρώτης εισόδου στο έδαφος των κρατών μελών.

Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, από τον ορισμό αυτό εξαιρείται η θεώρηση διέλευσης από αερολιμένα, καθώς το καθεστώς θεώρησης που εφαρμόζουν τα κράτη μέλη για υπηκόους τρίτων χωρών οι οποίοι διέρχονται από διεθνείς αερολιμένες κρατών μελών ρυθμίζεται από τον κώδικα θεωρήσεων και περιέχεται σε αυτόν.

Οι υπήκοοι τρίτων χωρών του καταλόγου του Παραρτήματος II εξαιρούνται από την υποχρέωση που καθορίζεται στην παράγραφο 1 για διαμονές στο έδαφος των κρατών μελών που δεν υπερβαίνουν τους τρεις μήνες ανά εξαμήνη περίοδο.

Ο εν λόγω ορισμός λαμβάνει επίσης υπόψη τις επιπτώσεις της ερμηνείας του κανόνα της τρίμηνης βραχείας διαμονής του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου στην υπόθεση 241/05⁷.

⁷ Στην υπόθεση 241/05 το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 20 παράγραφος 1 της σύμβασης για την εφαρμογή της συμφωνίας Σένγκεν πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο όρος «πρώτη είσοδος» της διατάξεως αυτής αφορά, εκτός από την πρώτη είσοδο στον χώρο Σένγκεν, την πρώτη μεταγενέστερη είσοδο στον χώρο αυτό μετά την πάροδο εξαμήνου που ξεκινά από την πρώτη γενικά είσοδο, καθώς και οποιαδήποτε μεταγενέστερη είσοδο μετά την πάροδο κάθε νέου εξαμήνου που ξεκινά από την ημερομηνία της προηγούμενης πρώτης εισόδου. Αυτό – ερμηνευμένο ανάλογα – ισχύει επίσης για διαμονές βάσει θεώρησης.

Η θεώρηση βραχείας διαμονής είναι μια ταξιδιωτική θεώρηση διαβατηρίου, η οποία ισχύει για μία ή περισσότερες εισόδους, υπό την προϋπόθεση ότι ούτε η διάρκεια της επίσκεψης ούτε η συνολική διάρκεια διαδοχικών επισκέψεων υπερβαίνει τους τρεις μήνες ανά εξάμηνο, από την ημερομηνία της πρώτης εισόδου. Αλλοδαποί μη υποκείμενοι στην υποχρέωση θεωρήσεως μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα στο έδαφος των κρατών Σένγκεν επί τρεις μήνες κατ' ανώτατο όριο, ανά εξαμήνη περίοδο που υπολογίζεται από την ημερομηνία της πρώτης εισόδου.

2.4. Πρόσφυγες και απάτριδες που διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο ή την Ιρλανδία

Μια παλαιότερη τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του 2006 (κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1932/2006) προέβλεπε ήδη τη αποσαφήνιση της κατάστασης των προσφύγων και των απάτριδων μέσα από την προσαρμογή των εν ισχύ κανόνων θεώρησης κάνοντας διάκριση ανάμεσα σε εκείνους που διαμένουν σε κράτος μέλος και σε όσους διαμένουν σε τρίτη χώρα.

Βάσει του πρωτοκόλλου για τη θέση του Ηνωμένου Βασιλείου και της Ιρλανδίας, το οποίο προσαρτάται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση και στη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχουν στην υιοθέτηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 και των τροποποιήσεων αυτού. Συνεπώς, για τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ιρλανδία δεν θεωρούνται κράτη μέλη. Κατά συνέπεια, οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1932/2006 σχετικά με τους κανόνες θεώρησης για πρόσφυγες και απάτριδες δεν ισχύουν για τέτοια άτομα όταν αυτά διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο ή την Ιρλανδία.

Η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στην αποκατάσταση της δυσάρεστης αυτής κατάστασης με την προσθήκη μιας διάταξης στον κανονισμό για τους πρόσφυγες και τους απάτριδες οι οποίοι διαμένουν στο ΗΒ ή την Ιρλανδία.

Καθώς δεν υπάρχει αμοιβαία αναγνώριση των θεώρησεων αλλά ούτε και ισοτιμία ανάμεσα σε μια άδεια παραμονής και μια θεώρηση στη σχέση μεταξύ, αφενός, του ΗΒ και της Ιρλανδίας και, αφετέρου, των κρατών μελών Σένγκεν, ο κανονισμός παρέχει στα κράτη μέλη την ελευθερία να αποφασίζουν μονομερώς σχετικά με την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή από αυτή για τη συγκεκριμένη κατηγορία ατόμων. Οι εν λόγω εθνικές αποφάσεις πρέπει να κοινοποιούνται στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5 του κανονισμού.

2.5. Εναρμόνιση της υποχρέωσης/απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για ορισμένες κατηγορίες που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 1

Το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 παρέχει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να εξαιρούν μεμονωμένα από την υποχρέωση θεώρησης διάφορες κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών που ανήκουν στον αρνητικό κατάλογο ή να υποβάλλουν στην υποχρέωση θεώρησης αυτές τις κατηγορίες υπηκόων τρίτων χωρών που ανήκουν στον θετικό κατάλογο.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, δέκα χρόνια μετά την ενσωμάτωση του κεκτημένου Σένγκεν στην ΕΕ, έχει έρθει η ώρα να γίνει το επόμενο βήμα προς μια περισσότερο εναρμονισμένη πολιτική στον τομέα των θεώρησεων. Θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για την πλήρη συμμόρφωση προς τη Συνθήκη μέσα από τη δημιουργία μιας κοινής πολιτικής θεώρησεων. Για τον λόγο αυτό, η παρούσα πρόταση αποσκοπεί στον περιορισμό της ελευθερίας των κρατών μελών όσον αφορά την εκχώρηση απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης ή την επιβολή της υποχρέωσης θεώρησης σε διάφορες κατηγορίες ατόμων που καλύπτονται από το άρθρο 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001, με τη θέσπιση περαιτέρω κοινών κανόνων για την υποχρέωση θεώρησης για ορισμένες από αυτές τις κατηγορίες. Ωστόσο, η πρόταση λαμβάνει επίσης υπόψη τις τρέχουσες σημαντικές διαφορές μεταξύ των πρακτικών των κρατών μελών στην περίπτωση ορισμένων κατηγοριών (όπως οι κάτοχοι διπλωματικών και υπηρεσιακών διαβατηρίων) διατηρώντας τη δυνατότητα για τα κράτη μέλη να συνεχίζουν προς το παρόν να αποφασίζουν μεμονωμένα σχετικά με την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή από αυτή, εκτός από περιπτώσεις στις οποίες η ΕΕ θα

διαπραγματεύεται συμφωνίες απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τις εν λόγω κατηγορίες με συγκεκριμένες τρίτες χώρες.

2.5.1. Περαιτέρω εναρμόνιση

Η Επιτροπή επιχειρεί την πραγματοποίηση περαιτέρω προόδου προς την πλήρη εναρμόνιση όσον αφορά τις κατηγορίες του άρθρου 4 παράγραφος 1, για τις οποίες ήδη υπάρχει *de facto* ή οιονεί εναρμόνιση.

Σύμφωνα με τις κοινοποιήσεις που έχουν παράσχει μέχρι σήμερα τα κράτη μέλη, τα μέλη *πληρωμάτων της πολιτικής αεροπορίας* εξαιρούνται από την υποχρέωση θεώρησης σε όλα τα κράτη μέλη. Υπό αυτές τις συνθήκες, η διατήρηση της δυνατότητας των κρατών μελών να αποφασίζουν ελεύθερα σχετικά με την εξαίρεση της συγκεκριμένης κατηγορίας δεν είναι πλέον δικαιολογημένη.

Όσον αφορά τα *πληρώματα εμπορικού ναυτικού*, όλα τα κράτη μέλη πλην δύο εξαιρούν αυτή την κατηγορία ατόμων από την υποχρέωση θεώρησης σε περίπτωση *άδειας παραμονής στην ξηρά*, ενώ όλα τα κράτη μέλη πλην δύο διατηρούν την υποχρέωση θεώρησης για τους σκοπούς *διέλευσης*. Συνεπώς, η εν λόγω τροποποίηση πρόκειται να καθορίσει τη γενική, εναρμονισμένη απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης για την πρώτη κατηγορία και την υποχρέωση θεώρησης για τη δεύτερη κατηγορία, αντίστοιχα.

Μόνο ένα κράτος μέλος εξαιρεί από την υποχρέωση θεώρησης *πλήρωμα και ιπτάμενους συνοδούς επειγουσών ή σωστικών πτήσεων και λοιπά πρόσωπα που επεμβαίνουν σε περιπτώσεις θεομηνιών ή δυστυχημάτων*, και κατά συνέπεια ο παρών κανονισμός θα καταργήσει τη συγκεκριμένη κατηγορία.

2.5.2. Διατήρηση των κανόνων

Σχετικά με την κατηγορία των μελών *πληρωμάτων εμπορικού ναυτικού σε διεθνείς ποτάμιες οδούς* οι τρέχουσες διατάξεις διατηρούνται, καθώς από τις κοινοποιήσεις των κρατών μελών διαφαίνεται ότι τα κράτη μέλη τις επικράτειες των οποίων διαρρέουν ο Ρήνος και ο Δούναβης ακολουθούν για τη συγκεκριμένη κατηγορία αποκλίνουσες πρακτικές ως προς την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή από αυτή. Επιπλέον, υπάρχουν νομοθετικές εργασίες σε εξέλιξη στους κόλπους της CCNR (Κεντρική Επιτροπή για τη Ναυσιπλοΐα στο Ρήνο) για το θέμα αυτό, οι οποίες θα πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη.

Από την παρούσα τροποποίηση δεν επηρεάζεται επίσης η τρέχουσα δυνατότητα των κρατών μελών να αποφασίζουν σχετικά με την εξαίρεση *κατόχων άδειας διέλευσης (laissez-passer) που έχει εκδοθεί από ορισμένους διακυβερνητικούς οργανισμούς*.

2.5.3. Νέα διάταξη – Αναφορικά με υποχρεώσεις που απορρέουν από προγενέστερες συμφωνίες της ΕΕ

Πριν από την καθιέρωση της κοινής ευρωπαϊκής πολιτικής για τις θεωρήσεις, η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα μέλη της είχαν συνάψει διεθνείς συμβάσεις, όπως συμβάσεις σύνδεσης, με τρίτες χώρες, λόγου χάρι σχετικά με την κυκλοφορία ατόμων και υπηρεσιών, οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν την υποχρέωση θεώρησης που επιβάλλεται σε υπηκόους τρίτων χωρών. Τέτοιες διεθνείς συμβάσεις που έχουν συναφθεί από την Ένωση κατισχύουν των διατάξεων του παράγωγου ευρωπαϊκού δικαίου, περιλαμβανομένου του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Σε περίπτωση που οι εν λόγω διεθνείς συμβάσεις περιλαμβάνουν την αποκαλούμενη ρήτρα «standstill» (ρήτρα διατήρησης της ισχύουσας κατάστασης), τούτο

ενδέχεται να συνεπάγεται την υποχρέωση ορισμένων κρατών μελών να παρεκκλίνουν από τους κανόνες της κοινής πολιτικής θεωρήσεων σύμφωνα με τις αντίστοιχες νομοθεσίες και πρακτικές τους οι οποίες εφαρμόζονταν/ίσχυαν κατά την ημερομηνία που τέθηκε σε εφαρμογή η ρήτρα standstill στα εν λόγω κράτη.

Ως εκ τούτου, η Επιτροπή προτείνει την εισαγωγή στο άρθρο 4 μιας διάταξης η οποία θα επιτρέπει στα κράτη μέλη να εξαιρούν τους παρόχους υπηρεσιών από την υποχρέωση θεώρησης, στον βαθμό που είναι αναγκαίο ώστε να τηρούνται οι διεθνείς υποχρεώσεις που έχει συνάψει η Κοινότητα πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001.

Η πρόταση συμφωνεί με την απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 19ης Φεβρουαρίου 2009 στην υπόθεση C-228/06, *Mehmet Soysal και Ibrahim Savatli*, στην οποία το Δικαστήριο αποφάσισε ότι «Το άρθρο 41, παράγραφος 1, του πρόσθετου πρωτοκόλλου με την Τουρκία, που υπογράφηκε στις 23 Νοεμβρίου 1970 στις Βρυξέλλες, έχει την έννοια ότι δεν επιτρέπει την επιβολή, μετά την ημερομηνία ενάρξεως ισχύος του πρωτοκόλλου αυτού, σε Τούρκους υπηκόους, όπως οι εφεσείοντες της κύριας δίκης, της υποχρέωσης να λαμβάνουν θεώρηση εισόδου για να εισέλθουν στο έδαφος κράτους μέλους προκειμένου να πραγματοποιήσουν εκεί παροχές υπηρεσιών για λογαριασμό επιχειρήσεως εγκατεστημένης στην Τουρκία, εφόσον, κατά την ημερομηνία αυτή, δεν απαιτείτο τέτοια θεώρηση εισόδου».

Το άρθρο 41 του πρόσθετου πρωτοκόλλου περιλαμβάνει μια ρήτρα standstill, η οποία προβλέπει ότι «Τα συμβαλλόμενα μέρη δεν επιβάλλουν μεταξύ τους νέους περιορισμούς στην ελευθερία εγκαταστάσεως και στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών». Επί του παρόντος, η Επιτροπή δεν γνωρίζει να υπάρχουν άλλες χώρες εκτός από την Τουρκία οι οποίες να επωφελούνται από παρόμοια ρήτρα standstill θεσπισμένη από διεθνή συμφωνία που έχει συναφθεί με την Ένωση.

Τα κράτη μέλη που θίγονται από την εν λόγω παρέκκλιση θα προβαίνουν σε σχετική κοινοποίηση προς την Επιτροπή και τα λοιπά κράτη μέλη.

2.5.4. Διαδικασία για την εξαίρεση κατόχων διπλωματικών και υπηρεσιακών διαβατηρίων τρίτων χωρών από την υποχρέωση θεώρησης μετά την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 789/2001 του Συμβουλίου⁸

Το παρόν κείμενο του άρθρου 4 παράγραφος 1 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 αναφέρεται στη διαδικασία που θεσπίζεται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 789/2001 η οποία πρέπει να ακολουθείται όταν ένα κράτος μέλος αποφασίσει να εξαιρέσει κατόχους διπλωματικών ή/και υπηρεσιακών διαβατηρίων τρίτης χώρας από την υποχρέωση θεώρησης.

Σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 789/2001, τα κράτη μέλη που προτίθενται να εξαιρέσουν κατόχους διπλωματικών και υπηρεσιακών διαβατηρίων τρίτων χωρών, για τους υπηκόους των οποίων πραγματοποιείται προηγούμενη διαβούλευση, θα πρέπει να έχουν υποβάλλει νομοθετική πρωτοβουλία, επί της οποίας το Συμβούλιο αποφάσιζε με ειδική πλειοψηφία (από το 2006).

Όσον αφορά τους κατόχους των εν λόγω διαβατηρίων τρίτων χωρών, για τους οποίους δεν πραγματοποιείται προηγούμενη διαβούλευση, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 789/2001 υποχρέωνε τα κράτη μέλη να κοινοποιούν απλώς στο Συμβούλιο οιοσδήποτε τροποποιήσεις στους κανόνες τους σχετικά με τις θεωρήσεις (υποχρέωση ή εξαίρεση).

⁸ ΕΕ L 116 της 24.4.2001, σ. 2.

Ωστόσο, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 789/2001 έχει καταργηθεί με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Συμβουλίου για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων)⁹. Μετά την κατάργηση του προαναφερθέντος κανονισμού, θεωρήθηκε ότι το κατάλληλο μέσο για την κάλυψη των «διαδικαστικών» αυτών πτυχών των εθνικών αποφάσεων σχετικά με την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή από αυτή για τους κατόχους των εν λόγω διαβατηρίων μπορεί να παράσχει ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001, εφόσον χρειαστεί.

Συνεπώς, στο πλαίσιο της παρούσας τροποποίησης, πρέπει να εξεταστεί το κατά πόσο θα πρέπει να προβλέπεται συγκεκριμένη διαδικασία λήψης αποφάσεων σε περίπτωση που ένα κράτος μέλος επιθυμεί να καταργήσει την υποχρέωση θεώρησης για κατόχους διπλωματικών και υπηρεσιακών διαβατηρίων τρίτων χωρών, για τους οποίους πραγματοποιείται προηγούμενη διαβούλευση.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, δεν υφίσταται ανάγκη καθιέρωσης ενός ειδικού «κοινού μηχανισμού λήψης αποφάσεων» για το ζήτημα αυτό, τόσο για θεσμικούς όσο και για ουσιαστικούς λόγους.

Αναφορικά με τις θεσμικές πτυχές:

Μετά τη μεταβατική περίοδο πέντε ετών που προβλέπεται στη συνθήκη του Άμστερνταμ για τον τίτλο IV της συνθήκης ΕΚ και την έναρξη ισχύος της νέας συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν είναι πλέον νομικά εφικτό να καθιερωθεί μια διαδικασία λήψης αποφάσεων με δικαίωμα πρωτοβουλίας για ένα κράτος μέλος· είναι ακόμη και απαράδεκτο, από θεσμικής άποψης, η πρόταση ή η πρόθεση ενός κράτους μέλους (να καταργήσει την υποχρέωση θεώρησης για τους κατόχους διπλωματικών διαβατηρίων χώρας που υποβάλλεται σε προηγούμενη διαβούλευση) να μπορεί να δεσμεύει το δικαίωμα πρωτοβουλίας της Επιτροπής· η Επιτροπή δεν μπορεί να υποχρεωθεί να υποβάλει πρόταση.

Επιπλέον, εάν καθιερωνόταν μια διαδικασία για τη λήψη «κοινής απόφασης», θα έπρεπε να τηρούνται οι αρχές και οι διαδικασίες που προβλέπονται από τη ΣΛΕΕ (βλ. παραπάνω σχετικά με τον μηχανισμό αμοιβαιότητας, σημείο 2.2). Το Συμβούλιο δεν μπορεί να αποφασίζει μόνο του· ένα τέτοιο μέτρο θα πρέπει να εγκρίνεται με διαδικασία συναπόφασης με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Αναφορικά με τις ουσιαστικές πτυχές:

Η απόφαση αιτήματος για προηγούμενη διαβούλευση σχετικά με τις αιτήσεις θεώρησης που υποβάλλουν υπήκοοι μιας τρίτης χώρας (ή ορισμένες κατηγορίες υπηκόων) συνιστά αμιγώς εθνική απόφαση. Η αλληλεγγύη στο πλαίσιο Σένγκεν συνεπάγεται ότι τα άλλα κράτη μέλη αποστέλλουν πράγματι, συστηματικά, τις οικείες αιτήσεις θεώρησης για προηγούμενη διαβούλευση στο αιτούν κράτος μέλος.

Κατ' αρχήν, η απόφαση σχετικά με την άρση της υποχρέωσης θεώρησης για κατόχους διπλωματικών και υπηρεσιακών διαβατηρίων χωρών που συγκαταλέγονται στον αρνητικό κατάλογο επίσης λαμβάνεται μονομερώς από ένα κράτος μέλος. Κατά κανόνα, τα λοιπά κράτη μέλη δεν υποχρεούνται να αποδεχτούν τα εν λόγω μέτρα· βάσει μιας τέτοιας απόφασης, οι οικείοι διπλωμάτες μπορούν να ταξιδεύουν χωρίς θεώρηση στα οικεία κράτη μέλη, εξακολουθούν όμως να χρειάζονται θεώρηση για να ταξιδέψουν στα λοιπά κράτη μέλη.

⁹ ΕΕ L 243 της 15.9.2009, σ. 1.

Βεβαίως, οι διπλωμάτες βρίσκονται στον χωρίς εσωτερικά σύνορα χώρο Σένγκεν, γεγονός που συνεπάγεται κάποιον κίνδυνο.

Ωστόσο, θα πρέπει να υπενθυμιστούν τα εξής:

- εάν ένα ή περισσότερα κράτη μέλη έχουν άρει την υποχρέωση για κατόχους διπλωματικών και υπηρεσιακών διαβατηρίων μιας συγκεκριμένης τρίτης χώρας προτού άλλο κράτος μέλος προσθέσει τη χώρα αυτή στον κατάλογο χωρών για προηγούμενη διαβούλευση, η προγενέστερη κατάργηση της υποχρέωσης θεώρησης επ’ ουδενί επηρεάζεται και εξακολουθεί να ισχύει·
- ακόμη και αν σε μια διαδικασία προηγούμενης διαβούλευσης ένα κράτος μέλος αρνηθεί την έκδοση θεώρησης σε έναν αιτούντα, το κράτος μέλος που εξετάζει την αίτηση θεώρησης δεν είναι υποχρεωμένο να απορρίψει τη θεώρηση· μπορεί να αποφασίσει την έκδοση θεώρησης με περιορισμένη εδαφική ισχύ και, με αυτόν τον τρόπο, να επιτρέπει την πρόσβαση μόνο στη δική του επικράτεια. Βεβαίως, το συγκεκριμένο πρόσωπο βρίσκεται στον χωρίς εσωτερικά σύνορα χώρο Σένγκεν, γεγονός που –και πάλι– συνεπάγεται κάποιον κίνδυνο.

2.6. Διευκρίνιση της κατάστασης και θέσπιση της νομικής βάσης της υποχρέωσης θεώρησης ή της απαλλαγής από αυτή για άλλους φορείς που υπόκεινται στο διεθνές δίκαιο οι οποίοι εκδίδουν διπλωματικά ή υπηρεσιακά διαβατήρια ή άδειες διέλευσης στα μέλη τους και οι οποίοι όμως δεν είναι διακυβερνητικοί οργανισμοί

Υπάρχουν ορισμένοι φορείς που υπόκεινται στο διεθνές δίκαιο και τα οποία εκδίδουν διπλωματικά ή υπηρεσιακά διαβατήρια ή άδειες διέλευσης. Οι φορείς αυτοί δεν είναι διακυβερνητικοί οργανισμοί και επομένως δεν καλύπτονται επί του παρόντος από το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Από την άλλη πλευρά, περιλαμβάνονται στον πίνακα ταξιδιωτικών εγγράφων και τα κράτη μέλη έχουν δηλώσει εάν αναγνωρίζουν ή όχι τα ταξιδιωτικά έγγραφά τους (λ.χ. Τάγμα της Μάλτας).

Οι φορείς αυτοί πρέπει να καλύπτονται από τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 539/2001 και τα κράτη μέλη θα πρέπει να αποφασίζουν και να κοινοποιούν στην Επιτροπή σύμφωνα με το άρθρο 5 εάν εξαιρούν τους κατόχους ταξιδιωτικών εγγράφων που έχουν εκδοθεί από τους εν λόγω φορείς.

3. ΚΥΡΙΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ/ΕΜΠΕΙΡΟΓΝΩΜΟΝΕΣ ΠΟΥ ΣΥΜΜΕΤΕΙΧΑΝ ΣΤΗ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗ

Ζητήθηκε η γνώμη των κρατών μελών.

4. ΕΚΤΙΜΗΣΗ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ

Δεν κρίθηκε σκόπιμη.

5. ΝΟΜΙΚΗ ΒΑΣΗ

Σύμφωνα με τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ), η παρούσα πρόταση συνιστά εξέλιξη της κοινής πολιτικής θεωρήσεων βάσει του άρθρου 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ.

6. ΑΡΧΕΣ ΑΝΑΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΥΡΙΚΟΤΗΤΑΣ:

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 περιλαμβάνει κατάλογο τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων (αρνητικός κατάλογος) και κατάλογο χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή (θετικός κατάλογος).

Η απόφαση τροποποίησης των καταλόγων και μεταφοράς των χωρών από τον αρνητικό στο θετικό κατάλογο ή αντίστροφα, καθώς και οιασδήποτε άλλης τροποποίησης υπάγεται στην αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α) της ΣΛΕΕ. Συνιστά ένα ζήτημα στο οποίο επιδιώκεται πλήρης εναρμόνιση για σημαντικό χρονικό διάστημα, για προφανείς λόγους αποτελεσματικότητας.

7. ΕΠΙΛΟΓΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΜΕΣΟΥ

Για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 απαιτείται κανονισμός.

8. ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ

Η προτεινόμενη τροποποίηση δεν έχει καμία επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ.

Πρόταση

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 του Συμβουλίου περί καταλόγου τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων υπόκεινται στην υποχρέωση θεώρησης για τη διέλευση των εξωτερικών συνόρων και του καταλόγου των τρίτων χωρών οι υπήκοοι των οποίων απαλλάσσονται από την υποχρέωση αυτή

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και ιδίως το άρθρο 77 παράγραφος 2 στοιχείο α),

την πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής¹⁰,

Μετά τη διαβίβαση του σχεδίου νομοθετικής πράξης στα εθνικά κοινοβούλια,

Αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Ο κανονισμός θεσπίζει ρήτρα διασφάλισης η οποία επιτρέπει την ταχεία και προσωρινή αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θεώρησης για τρίτη χώρα του θετικού καταλόγου σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, εφόσον απαιτείται άμεση αντίδραση για την επίλυση των δυσκολιών που αντιμετωπίζει ένα ή περισσότερα κράτη μέλη και λαμβάνοντας υπόψη τον συνολικό αντίκτυπο της κατάστασης έκτακτης ανάγκης στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- (2) Προκειμένου να διασφαλίζονται ομοιόμορφες συνθήκες για την εφαρμογή της ρήτρας διασφάλισης, θα πρέπει να ανατεθούν στην Επιτροπή εκτελεστικές αρμοδιότητες. Οι εν λόγω αρμοδιότητες θα πρέπει να εκτελούνται σύμφωνα με τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 182/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Φεβρουαρίου 2011 για τη θέσπιση κανόνων και γενικών αρχών σχετικά με τους τρόπους ελέγχου από τα κράτη μέλη της άσκησης των εκτελεστικών αρμοδιοτήτων από την Επιτροπή¹¹.
- (3) Ο μηχανισμός αμοιβαιότητας που προβλέπεται σε περίπτωση που μία εκ των τρίτων χωρών του παραρτήματος II του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 αποφασίσει να υποβάλει τους υπηκόους ενός ή περισσότερων κρατών μελών στην υποχρέωση θεώρησης πρέπει να προσαρμοστεί λόγω της έναρξης ισχύος της συνθήκης της

¹⁰ EE C [...] της [...], σ. [...].

¹¹ EE L 55 της 28.2.2011, σ. 13.

Λισαβόνας σε συνδυασμό με τη νομολογία του Δικαστηρίου για δευτερεύουσες νομικές βάσεις.

- (4) Για να διασφαλιστεί η συμβατότητα με τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 810/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13ης Ιουλίου 2009 για τη θέσπιση κοινοτικού κώδικα θεωρήσεων (κώδικας θεωρήσεων)¹², ο παρών κανονισμός ευθυγραμμίζει τον ορισμό της «θεώρησης» με τον ορισμό που χρησιμοποιείται στον κώδικα θεώρησης.
- (5) Θα πρέπει να επιτευχθεί περαιτέρω πρόοδος προς την πλήρη εναρμόνιση της κοινής πολιτικής θεωρήσεων όσον αφορά τις κατηγορίες εξαιρέσεων τις οποίες τα κράτη μέλη δύναται να προβλέπουν δυνάμει του άρθρου 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001. Για τον σκοπό αυτό, ο παρών κανονισμός τροποποιεί το άρθρο 4 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 για ζητήματα όπου υπάρχει ήδη *de facto* ή οιονεί εναρμόνιση επί τη βάσει συγκλινουσών πρακτικών των κρατών μελών.
- (6) Δεδομένου ότι ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1932/2006 σχετικά με τους κανόνες θεωρήσεων για πρόσφυγες και απάτριδες δεν ισχύει για τα εν λόγω πρόσωπα, όταν αυτά διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο ή την Ιρλανδία, είναι αναγκαίο να αποσαφηνιστεί η κατάσταση αναφορικά με την υποχρέωση θεώρησης για ορισμένους πρόσφυγες και απάτριδες οι οποίοι διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο και την Ιρλανδία. Ο κανονισμός αυτός παρέχει στα κράτη μέλη την ελευθερία να αποφασίζουν σχετικά με την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή από αυτή για τη συγκεκριμένη κατηγορία προσώπων. Οι σχετικές εθνικές αποφάσεις θα κοινοποιούνται στην Επιτροπή.
- (7) Λαμβάνοντας υπόψη ορισμένες υποχρεώσεις των κρατών μελών, οι οποίες απορρέουν από διεθνείς συμβάσεις που είχε συνάψει η Κοινότητα πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 539/2001 και οι οποίες συνεπάγονται την ανάγκη παρέκκλισης από τους κοινούς κανόνες για τις θεωρήσεις, ο παρών κανονισμός εισάγει διάταξη με την οποία τα κράτη μέλη δύναται να απαλλάσσουν από την υποχρέωση θεώρησης πρόσωπα που παρέχουν υπηρεσίες κατά τη διάρκεια της παραμονής τους, στον βαθμό που αυτό είναι αναγκαίο ώστε να τηρούνται οι εν λόγω υποχρεώσεις.
- (8) Ο παρών κανονισμός ορίζει τη νομική βάση για την υποχρέωση θεώρησης ή την απαλλαγή από αυτή για κατόχους άδειας διέλευσης, διπλωματικών ή υπηρεσιακών διαβατηρίων που έχουν εκδοθεί από ορισμένους φορείς οι οποίοι υπόκεινται στο διεθνές δίκαιο και δεν αποτελούν διεθνείς διακυβερνητικούς οργανισμούς.
- (9) Ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, σύμφωνα με το Πρωτόκολλο Σένγκεν για την ενσωμάτωση του κεκτημένου του Σένγκεν στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως καθορίζεται στο παράρτημα Α της απόφασης του Συμβουλίου 1999/435/ΕΚ¹³ της 20ής Μαΐου 1999 για τον ορισμό του κεκτημένου του Σένγκεν, προκειμένου να προσδιοριστεί, δυνάμει των οικείων διατάξεων της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της

¹² ΕΕ L 243 της 15.9.2009, σ. 1.

¹³ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 1.

συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η νομική βάση για κάθε μία από τις διατάξεις ή αποφάσεις που συνιστούν το κεκτημένο.

- (10) Όσον αφορά την Ισλανδία και τη Νορβηγία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας που συνήφθη από το Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και από τη Δημοκρατία της Ισλανδίας και το Βασίλειο της Νορβηγίας σχετικά με τη σύνδεση των εν λόγω χωρών προς την θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την περαιτέρω ανάπτυξη του κεκτημένου Σένγκεν¹⁴, που εμπίπτει στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Β της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου, της 17ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες λεπτομέρειες εφαρμογής της συμφωνίας αυτής¹⁵.
- (11) Όσον αφορά την Ελβετία, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, κατά την έννοια της συμφωνίας που συνήφθη μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν¹⁶, που εμπίπτει στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Β της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης 2008/146/EK του Συμβουλίου¹⁷.
- (12) Όσον αφορά το Λιχτενστάιν, ο παρών κανονισμός αποτελεί ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν, κατά την έννοια του Πρωτοκόλλου που υπογράφηκε μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, της Ελβετικής Συνομοσπονδίας και του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν για την προσχώρηση του Πριγκιπάτου του Λιχτενστάιν στη συμφωνία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Κοινότητας και της Ελβετικής Συνομοσπονδίας σχετικά με τη σύνδεση της Ελβετικής Συνομοσπονδίας προς τη θέση σε ισχύ, την εφαρμογή και την ανάπτυξη του κεκτημένου του Σένγκεν, που εμπίπτει στον τομέα που αναφέρεται στο άρθρο 1 στοιχείο Β της απόφασης 1999/437/EK του Συμβουλίου, σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της απόφασης [xx/2011/ΕΕ] του Συμβουλίου. [παραπομπή στην ΕΕ, εγκρίθηκε στις 7.3.11· δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί]¹⁸
- (13) Ο παρών κανονισμός συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει το Ηνωμένο Βασίλειο, σύμφωνα με την απόφαση 2000/365/EK του Συμβουλίου, της 29ης Μαΐου 2000, σχετικά με το αίτημα του Ηνωμένου Βασιλείου της Μεγάλης Βρετανίας και της Βορείου Ιρλανδίας να συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου Σένγκεν¹⁹. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν συμμετέχει, κατά συνέπεια, στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.
- (14) Ο παρών κανονισμός συνιστά ανάπτυξη των διατάξεων του κεκτημένου Σένγκεν στις οποίες δεν συμμετέχει η Ιρλανδία, σύμφωνα με την απόφαση 2002/192/EK του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2002, σχετικά με το αίτημα της Ιρλανδίας να

¹⁴ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 36.

¹⁵ ΕΕ L 176 της 10.7.1999, σ. 31.

¹⁶ ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 52.

¹⁷ ΕΕ L 53 της 27.2.2008, σ. 1.

¹⁸ ΕΕ L

¹⁹ ΕΕ L 131 της 1.6.2000, σ. 43.

συμμετέχει σε ορισμένες από τις διατάξεις του κεκτημένου Σένγκεν²⁰. Ως εκ τούτου, η Ιρλανδία δεν συμμετέχει στην έκδοση του παρόντος κανονισμού και δεν δεσμεύεται από αυτόν ούτε υπόκειται στην εφαρμογή του.

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 539/2001 τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 τροποποιείται ως εξής:

(α) η παράγραφος 2 τροποποιείται ως εξής:

(i) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Οι υπήκοοι τρίτων χωρών του καταλόγου του Παραρτήματος II εξαιρούνται από την υποχρέωση που καθορίζεται στην παράγραφο 1 για διαμονή στην επικράτεια των κρατών μελών που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες ανά εξάμηνη περίοδο που υπολογίζεται από την ημέρα της πρώτης εισόδου στην επικράτεια των κρατών μελών.»

(ii) στο δεύτερο εδάφιο, προστίθενται οι ακόλουθες περιπτώσεις:

- «μέλη πληρωμάτων της πολιτικής αεροπορίας·
- τα μέλη πληρωμάτων εμπορικού ναυτικού όταν βγαίνουν στην ξηρά και αν είναι κάτοχοι ναυτικού φυλλαδίου που έχει εκδοθεί σύμφωνα με τις συμβάσεις (αριθ. 108 του 1958 και αριθ. 185 του 2003) της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας ή τη σύμβαση του Λονδίνου του 1965 (FAL) για τη διευκόλυνση της διεθνούς ναυσιπλοΐας.»

(β) το στοιχείο (γ) της παραγράφου 4 αντικαθίσταται από το παρακάτω κείμενο:

(γ) «Εντός 90 ημερών από τη δημοσίευση της γνωστοποίησης η Επιτροπή, κατόπιν διαβουλεύσεων με το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος, υποβάλλει έκθεση στο Συμβούλιο. Η έκθεση μπορεί να συνοδεύεται από πρόταση που να προβλέπει την προσωρινή επαναφορά της υποχρέωσης θεώρησης για τους υπηκόους της οικείας τρίτης χώρας. Η Επιτροπή μπορεί επίσης να υποβάλλει την πρόταση αυτή κατόπιν διαβουλεύσεων στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την έκθεσή της. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο αποφαινόμενα επί της προτάσεως κατά τη συνήθη νομοθετική διαδικασία.

2. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο Άρθρο 1α:

«Άρθρο 1α – Ρήτρα διασφάλισης

1. Οι παράγραφοι 2 έως 5 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται σε περίπτωση που ένα ή περισσότερα κράτη μέλη βρίσκονται ενώπιον επείγουσας κατάστασης, η οποία χαρακτηρίζεται από οιαδήποτε από τις παρακάτω προϋποθέσεις:

²⁰ ΕΕ L 64 της 7.3.2002, σ. 20.

- (α) απότομη αύξηση κατά τουλάχιστον 50%, εντός διαστήματος έξι μηνών, του αριθμού των υπηκόων τρίτης χώρας που αναφέρεται στο παράρτημα II, οι οποίοι προκύπτει ότι διαμένουν παράνομα στο έδαφος του κράτους μέλους, σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο·
- (β) απότομη αύξηση κατά τουλάχιστον 50 %, εντός διαστήματος έξι μηνών, σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο, του αριθμού των αιτήσεων για άσυλο από υπηκόους τρίτης χώρας που αναφέρεται στο παράρτημα II για την οποία το ποσοστό αναγνώρισης αιτήσεων ασύλου ήταν μικρότερο από 3% κατά το προηγούμενο εξάμηνο·
- (γ) απότομη αύξηση κατά τουλάχιστον 50 %, εντός διαστήματος έξι μηνών, του αριθμού απορριφθεισών αιτήσεων επανεισδοχής που υποβάλλονται από κράτος μέλος προς τρίτη χώρα η οποία αναφέρεται στο παράρτημα II για δικούς της υπηκόους, σε σχέση με το προηγούμενο εξάμηνο.

2. Ένα κράτος μέλος το οποίο αντιμετωπίζει οιαδήποτε από τις επείγουσες καταστάσεις που περιγράφονται στην παράγραφο 1 μπορεί να ενημερώσει την Επιτροπή. Η κοινοποίηση αιτιολογείται δεόντως και περιλαμβάνει συναφή δεδομένα και στατιστικά στοιχεία καθώς και ενδελεχή εξήγηση των προκαταρκτικών μέτρων που έχει λάβει το ενδιαφερόμενο κράτος μέλος για την αντιμετώπιση της κατάστασης.

3. Η Επιτροπή εξετάζει την κοινοποίηση λαμβάνοντας υπόψη τον αριθμό των κρατών μελών που πλήττονται από την αιφνίδια εμφάνιση οιασδήποτε από τις καταστάσεις που περιγράφονται στην παράγραφο 1 καθώς και τον συνολικό αντίκτυπο των εν λόγω αυξήσεων στη μεταναστευτική κατάσταση στους κόλπους της ΕΕ, όπως αυτός εμφανίζεται στα στοιχεία που παρέχουν τα κράτη μέλη και σε εκθέσεις που έχει εκπονήσει η FRONTEX ή/και η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Υποστήριξης για το Άσυλο, και, εντός τριών μηνών μετά την παραλαβή της κοινοποίησης, η Επιτροπή μπορεί να εγκρίνει απόφαση εφαρμογής σχετικά με την αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θέωρησης για τους υπηκόους της οικείας τρίτης χώρας για διάστημα έξι μηνών. Η απόφαση εφαρμογής εγκρίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 4α παράγραφος 2. Η απόφαση εφαρμογής καθορίζει την ημερομηνία κατά την οποία πρόκειται να τεθεί σε εφαρμογή η αναστολή της απαλλαγής από την υποχρέωση θέωρησης.

4. Πριν από το πέρας της περιόδου ισχύος της απόφασης εφαρμογής που εγκρίνεται σύμφωνα με την παράγραφο 3, η Επιτροπή, σε συνεργασία με το ή τα οικεία κράτη μέλη, υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο. Η έκθεση μπορεί να συνοδεύεται από πρόταση τροποποίησης του παρόντος κανονισμού προκειμένου να μεταφερθεί η οικεία τρίτη χώρα στο παράρτημα I.

5. Σε περίπτωση που η Επιτροπή έχει προτείνει τροποποίηση του παρόντος κανονισμού προκειμένου να μεταφερθεί μια τρίτη χώρα στο παράρτημα I σύμφωνα με την παράγραφο 4, δύναται να παρατείνει την ισχύ της εγκριθείσας δυνάμει της παραγράφου 3 απόφασης εφαρμογής για διάστημα που δεν υπερβαίνει τους εννέα μήνες. Η απόφαση για την παράταση ισχύος της απόφασης εφαρμογής εγκρίνεται σύμφωνα με τη διαδικασία που αναφέρεται στο άρθρο 4α παράγραφος 2.

3. Το άρθρο 2 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, «θέωρηση» νοείται η άδεια που εκδίδεται από κράτος μέλος με σκοπό τη διέλευση ή την προβλεπόμενη διαμονή στην επικράτεια των

κρατών μελών, που δεν υπερβαίνει τους τρεις μήνες ανά εξάμηνη περίοδο που υπολογίζεται από την ημέρα της πρώτης εισόδου στην επικράτεια των κρατών μελών.»

4. Το άρθρο 4 τροποποιείται ως εξής:

(α) Η παράγραφος 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«1. Ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει εξαιρέσεις από την υποχρέωση θεώρησης που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1, ή από την απαλλαγή από την υποχρέωση θεώρησης που προβλέπεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2, όσον αφορά:

- (α) τους κατόχους διπλωματικών διαβατηρίων, υπηρεσιακών/επίσημων διαβατηρίων ή ειδικών διαβατηρίων·
- (β) το πολιτικό πλήρωμα πλοίων που κινούνται σε διεθνείς ποτάμιες οδούς·
- (γ) τους κατόχους αδειών διέλευσης («laissez-passer»), διπλωματικών ή υπηρεσιακών διαβατηρίων που εκδίδονται από ορισμένους διεθνείς διακυβερνητικούς οργανισμούς ή από άλλους φορείς που υπόκεινται στο διεθνές δίκαιο, για τους υπαλλήλους τους.»

(β) στην παράγραφο 2 προστίθεται το ακόλουθο στοιχείο (δ):

«δ) οι έχοντες νομικό καθεστώς πρόσφυγα και οι απάτριδες και άλλα πρόσωπα που δεν είναι υπήκοοι καμίας χώρας και διαμένουν στο Ηνωμένο Βασίλειο ή την Ιρλανδία και είναι κάτοχοι ταξιδιωτικού εγγράφου που έχει εκδοθεί από τα συγκεκριμένα κράτη μέλη».

(γ) Προστίθεται μια νέα παράγραφος 4:

«Στον βαθμό που αυτό επιβάλλεται από την εφαρμογή του άρθρου 41 παράγραφος 1 του πρόσθετου Πρωτοκόλλου της συμφωνίας σύνδεσης που υπογράφηκε μεταξύ της Τουρκίας και της ΕΚ, ένα κράτος μέλος μπορεί να προβλέπει εξαιρέσεις από την υποχρέωση θεώρησης που περιγράφεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1, αναφορικά με Τούρκους υπηκόους οι οποίοι παρέχουν υπηρεσίες κατά τη διάρκεια της παραμονής τους.»

5. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο Άρθρο 4α:

«Άρθρο 4α

Διαδικασία επιτροπής

1. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επικουρείται από επιτροπή. Η τελευταία είναι επιτροπή κατά την έννοια του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.

2. Όταν γίνεται παραπομπή στην παρούσα παράγραφο, εφαρμόζεται το άρθρο 5 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 182/2011.»

Άρθρο 2

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα στα κράτη μέλη σύμφωνα με τις συνθήκες.

Βρυξέλλες, [...]

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Ο Πρόεδρος

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος